

Oponentní posudek diplomové práce

Název práce: Kniha Jonáš v židovské tradici

Autorka práce: Marie Roučková

Práce Marie Roučkové sleduje vybrané kapitoly dějin interpretace knihy Jonáš v židovské tradici. Práce má přehledné členění a zřetelně stanovenou metodu. Po úvodní kapitole sledující rozpravu o datování vzniku knihy Jonáš a také debatu o základní teologické zvěsti této knihy se autorka věnuje širším religionistickým souvislostem hlavních momentů Jonášova příběhu. Všímá si paralel v různých matologiích a také symbolických významů jednotlivých prvků příběhu (pohlčení rybou, sestup do podsvětí, město Ninive atd.).

V následující části práce se autorka věnuje klasickým interpretacím Jonášova příběhu. Používá k tomu referenční zdroje a sekundární literaturu, takže její přístup k samotným rabínským textům je poněkud zprostředkovaný.

Také v následující části, zaměřené na symbolický výklad knihy Jonáš (zejména prvních dvou kapitol) v kabale – především v knize Zohar - autorka rekapituluje základní relevantní fakta, ovšem získaná zprostředkovaně ze sekundární resp. terciární literatury.

Pátá část sleduje interpretaci knihy Jonáš ve spise Vitae Prophetarum. Autorka opět věcně správně rekonstruuje interpretační specifika tohoto spisu – ovšem opět nepracuje s ním, ale komentuje (reprodukuje) jeho odborný komentář.

V šestém oddíle práce autorka stručně komentuje liturgické užití knihy Jonáš v rámci židovského kalendáře (na Den smíření) – a všímá si implicitní interpretace hlavního poselství knihy, která vyplývá z tohoto liturgického kontextu.

Moje hlavní výhrady vůči této pečlivě a poctivě provedené práci jsou dvě: Zaprvé: jak bylo uvedeno výše, autorka má k relevantním textům zpravidla až příliš zprostředkovaný přístup, obávám se, že odvolání na jejich nesnadnou dostupnost v diplomové práci neobstojí.

Zadruhé: autorka zcela správně konstatuje, že podivné, ba pohoršlivé chování proroka Jonáše bylo v dějinách interpretace všelijak vysvětlováno, omlouváno a retušováno. Obávám se však, že šlo nejednou o celkem pochopitelnou tendenci „zbožné apologetiky“. Autorka se s rabínskou „rehabilitací“ Jonáše evidentně více méně ztotožňuje. Dovolím si namítnout, že Jonášovo chování opravdu je skandální, že prvky kritiky náboženské sebestřednosti v této knize prostě jsou a že není exegeticky přesvědčivé za každou cenu Jonáše zbavovat těchto stínů. Sama kniha Jonáš to podle mého přesvědčení nedělá.

Vzhledem k výše uvedeným kvalitám práce i vzhledem k uvedeným výhradám navrhuji hodnocení (B až) C.

7. září 2008

Pavel Hošek